

Емоційний комфорт дитини

підготувала: практичний психолог

ДНЗ ХПСУ

Бесонна В.В.

Стан психічного розвитку особистості дитини в певний період шкільного віку має свої особливості. **Емоційний комфорт залежить від:**

- сімейної ситуації;
- інтелектуальних можливостей.

Сприятлива сімейна ситуація охоплює:

- визначення свого місця в родині та характер взаємин дитини з іншими членами сім'ї;
- особливість почуттів дитини в колі сім'ї.

Причини емоційного дискомфорту

Емоційні
проблеми

Труднощі
взаємин
у сім'ї

Причиною емоційного дискомфорту, який має продовження під час навчання та виявляється як небажання, відволікання, нестійка увага, несприймання навчальної програми, дитячі істерики, чинення опору, — є **емоційні проблеми** та **труднощі взаємин у сім'ї**.

Стан психічного розвитку особистості **впливає на мотивацію навчання**; зумовлює формування в неї здатності брати участь у шкільному навчанні. Сучасний життєвий ритм стрімкий і напружений, тож сім'я має бути притулком для душі, місцем переходу до стану розкнутості, зняття психологічного напруження.

Школа, окрім навчання, відіграє дуже важливу роль у вихованні та становленні особистості дитини. Але **найважливішим і найвпливовішим фактором** цього складного та тривалого процесу є **сімейне виховання**. Ситуація в родині, яку батьки й оточення оцінюють позитивно, може бути прийнята дитиною геть протилежно. **Проблеми сімейного характеру тягнуть за собою цілу купу проблем в інших сферах життя**: навчання у навчальному закладі, взаємовідносини з однолітками та дорослими, порушення поведінки та навіть стану здоров'я.

Сімейна ситуація в молодшому шкільному віці часто є причиною формування девіантної поведінки в підлітковому періоді.

Особливість почуттів дитини в колі сім'ї є домінантою поведінки дитини в школі. Характер взаємин учнів, їхніх батьків і вчителів теж залежить і визначається багато в чому стилем батьківської поведінки.

Взаємини, побудовані на позитиві, більш міцні й довірливі. Особливо це стосується спілкування батьків між собою, оскільки вони створюють у сім'ї здоровий мікроклімат і стають для дитини моделлю поведінки в її майбутньому сімейному житті.

Основні стилі батьківської поведінки

Авторитетний

Високий рівень контролю.

Теплі взаємини.

Батьки визнають і заохочують самостійність своїх дітей.

Батьки

Відкриті до спілкування, обговорюють із дітьми встановлені правила поведінки; припускають зміну своїх вимог у розумних межах.

Діти

Діти добре адаптовані, упевнені в собі, добре навчаються, мають високу самооцінку. У них сформовані самоконтроль і соціальні навички.

Авторитарний

Високий рівень контролю.

Холодні взаємини.

Батьки віддають накази, сподіваючись на беззастережне виконання.

Батьки

Закриті для постійного спілкування з дітьми; встановлюють жорсткі вимоги та правила, не припускають їх обговорення; дозволяють дітям лише мінімальну незалежність.

Діти

Діти зазвичай відлюдкуваті, боязкі та похмурі, невибагливі та вразливі. У підлітковому та юнацькому віці дівчатка часто стають пасивними й залежними; хлопчики – некерованими та агресивними.

Основні стилі батьківської поведінки

Ліберальний

Низький рівень контролю.

Теплі взаємини.

Батьки недостатньо або й зовсім не регламентують поведінки дитини; демонструють беззастережну любов.

Батьки

Відкриті до спілкування, з дітьми, але домінує спрямованість комунікації від дитини до батьків; дітям надають необмежену свободу (за незначного керівництва); не встановлюють обмежень.

Діти

Діти схильні до неслухняності й агресивності, у присутності сторонніх поведуться неадекватно й імпульсивно, невимогливі до себе; іноді стають активними, рішучими та творчими людьми.

Індиферентний

Низький рівень контролю.

Холодні взаємини.

Батьки не встановлюють жодних обмежень; байдужі до своїх дітей.

Батьки

Закриті для спілкування; обтяжені власними проблемами, не мають сил на виховання дітей.

Діти

Якщо байдужість батьків поєднується з ворожістю (як у батьків, що нехтують своїми дітьми), дитину ніщо не втримає від вияву руйнівних імпульсів і схильності до асоціальної поведінки.

Неконструктивні типи виховання

емоційне відтворення — уникання контактів, відчуженість батьків;

гіперопіка — заборони, контроль за кожним кроком, тривожно-недовірливе ставлення до навчальних успіхів особливо часто спричиняє протест у підлітків, призводить до загострення взаємин;

надмірна вимогливість — переоцінка можливостей дитини;

егоцентричний тип — надмірна увага батьків, присвоєння дитині ролі «кумира сім'ї».

Практика сімейного виховання свідчить, що досить часто батьки застосовують покарання як спосіб контролю та корекції поведінки дитини, але водночас забувають, що **покарання не повинно завдавати дитині ні морального приниження, ні фізичного страждання.**

Одна з небезпек покарання в пригніченні особистості дитини. **Принижуючи почуття гідності, батьки виховують у дитини схильність до пристосування та до поганих, негідних учинків. Бездушні покарання породжують страх, а страх — хитрість і брехливість.** Виникає замкнене коло.

Правила бесіди за способом активного слухання

1 правило

Слухаючи дитину, поверніться до неї обличчям. Дуже важливо, щоб її та ваші очі були на одному рівні.

2 правило

Якщо ви спілкуєтесь із засмученою дитиною, не ставте їй запитань. Бажано, щоб ваші відповіді звучали у стверджувальній формі.

3 правило

Дуже важливо в бесіді «тримати паузу». Після кожної вашої репліки краще помовчати. Це допомагає дитині розібратися у своїх переживаннях й одночасно відчувати, що ви поруч. Якщо її очі дивляться не на вас, а в бік чи вона «заглиблена в себе», продовжуйте мовчати: у дитини відбувається зараз дуже важлива внутрішня робота.

7 принципів виховання дисципліни в дитині

1

Караючи дитину, переконайтесь, що вона розуміє, за що. Що звинувачує в цьому себе, а не того, хто карає. Допоможіть їй зрозуміти правила поведінки та засвоїти їх.

2

Відповідайте на почуття дитини. Створіть такі умови, щоб дитина почувалась емоційно захищеною, могла виговоритись, а її негативні емоції знайшли вихід у словах, а не діях.

3

Дайте зрозуміти своїй дитині, що дисциплінарні проблеми дітей стосуються не тільки дорослих, а є їхніми спільними.

4

Уважно вивчайте дитину – ви повинні знати стан здоров'я її нервової системи. Дії дитини в стані нервового розладу повинні сприйматися батьками як симптом більш глибоких емоційних ускладнень, викликаних критикою, звинуваченням або покаранням.

5

Відокремлюйте свої почуття від дій. Не осуджуйте дитину. Вона повинна відчувати, що її люблять. Пам'ятайте, щоб змінити вчинки дитини, треба зрозуміти її почуття і навчитись із ними поводитись.

6

Якщо без покарання обійтись не можна, то нехай дитина обере його сама. (Практика свідчить, що діти зазвичай обирають більш суворе покарання, ніж хотіли батьки. Але в таких випадках вони вже не вважають його жорстоким, несправедливим і не ображаються на батьків).

7

Накладіть обмеження на небезпечні та руйнівні дії. Допоможіть дитині спрямувати її дії в інше, дозволене русло. У цьому полягає основна формула динамічного підходу до проблеми дисципліни дитини.

Дитина – це дзеркало життя своїх батьків. Як у краплі води відбивається сонце, так і в дітях відображається духовне багатство мами й тата. Подбайте про те, щоб у ваших сім'ях завжди панувала злагода та порозуміння.

Дякую за увагу!

